

	Д.СЕРИКБАЕВ атындағы ШЫГЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ	Ф1 Н ШҚМТУ 701.01-II
Сапа менеджменті жүйесі	Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус	1 бет 13тен

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым
министрлігі

Д. Серікбаев атындағы
ШҚМТУ

Министерство
образования и науки
Республики Казахстан

ВКГТУ
им. Д. Серикбаева

Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус
ИНЖЕНЕРНАЯ ГЕОЭКОЛОГИЯ

Рабочая модульная учебная программа и силлабус
ИНЖЕНЕРНАЯ ГЕОЭКОЛОГИЯ

Мамандық: 5B073100 – «Тіршілік өрекетінің қауіпсіздігі және көршаган ортаны қорғау»
Оку түрі: күндізгі

Курс: 2
Семестр: 3
Кредит саны: 4
Дәрістер 30
Тәжірибелік сабактар 30

Өскемен
2017

	Д.СЕРІКБАЕВ атындағы ШЫГЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ	Ф1 Н ШКМТУ 701.01-II
Сала менеджменті жүйесі	Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус	1 бет 13тен

Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус Жұмыс оқу жоспары, эллективтік пәндер каталогы және мамандықтың модульдік білім беру бағдарламасы негізінде «Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау» кафедрасында әзірленді.

Жер туралы ғылымдар факультетінің оқу-әдістемелік кеңесімен макулданды

Төраға

 3. Тунгушбаева

№ 1 хаттама 12.09 2017ж.

«Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау» кафедра отырысында талқыланды

Кафедра менгерушісі

А. Букунова

№ 1 хаттама 20.08. 2017ж.

Әзірлеген

Х.Ф.К., доцент

М.Жаманбаева

Норма бақылаушы

С. Перемитина

	Д.СЕРІКБАЕВ атындағы ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТЕТІ	Ф1 Н ШҚМТУ 701.01-II
Сапа менеджменті жүйесі	Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус	1 бет 13тен

1. ПӘННІҢ СИПАТТАМАСЫ, ОНЫҢ ОҚУ ҮДЕРІСІНДЕГІ ОРНЫ

1.1 Зерделенетін пәннің қысқаша мазмұны

Инженерлік геоэкология табиғи ортаның теориялық және әдістемелік негіздерін, экологиялық касиеті мен өнірдің антропогенезін; экожүйенің өсімділігі мен серпінділігін; ландшафтың экологиялық тұрақтылығының дәрежесін зерделейді. Геоэкологиялық аудандау, геоэкологиялық саралаудың заңдылықтарын.

1.2 Пәнді зерделеу мақсаты мен міндеттері

Экологиялық білім алудың жоғары сапалы аяқтау сатысына жету, геоэкологиялық жағдайды және табиғи техногендік геожүйелердің кеңістіктік саралауын білу, өнірлік геоэкологиялық жағдайлардың даму болашағын бағалау болады.

Пәнді оқытудың міндеттері

- табиғи-техникалық геожүйелердің даму заңдылықтарын талдау;
  - табиғи ортага антропогендік әсер етудін рұқсат етілген молшерін анықтаудағы дағды мен икемділікке ие болу
  - табиғи ортаны оңтайландыру саласында ғылыми негізделген стратегияны жасау.
- Пәннің ерекшелігі пәнаралық сипаты.

1.3 Пәнді зерделеу нәтижелері

Пәнді оқу нәтижесінде студент:

- геоэкология негіздерін;
- аймақтық геоэкологияны;
- табигаттық-техникалық геожүйелерді кеңістіктік ұйымдастыруын;
- адамның тұрақсызданған геожүйелерде өмір сүрге бейімделу мүмкіндігін;
- жобалаудың геоэкологиялық қағидаларын білуі қажет.

Студенттің:

- геоэкологиялық ахуалды бағалауға;
- табигаттық-техникалық геожүйелердің жағдайының параметрінің геоэкологиялық бағалауының негізгі әдістерімен қолдануға
- қоршаган ортага антропогендік әсердің өсу жағдайында табигаттық-техникалық геожүйелер күйіне геоэкологиялық болжамды жүзеге асыруға икемі болуы қажет.

1.4 Пререквизиттар

Пәнді оқу үшін студенттің бірқатар гуманитарлық, жаратылыстану және арнайы пәндерді оқу барысында алған білімі қажет. Экология, санитария мен гигиена, қоршаган ортаны бақылау әдістері мен құралдары, өндірістік экология, экологиялық сараптама, өндірістік өнеркәсіптің технологиясы, атмосфераны техникалық және механикалық қорғау, су тазарту технологиясы, қалдықтарды көдеге жарату мен көму негіздері сияқты.

1.5 Постреквизиттар

Пәннен алған білім Қазақстаниң тұрақты даму моделіне көшуінің негізгі бағытының мәселелерін дайындауда өнеркәсіптік, ауыл шаруашылық, көліктік және коммуналдық нысандар мен өндірістерді, табигатты сақтауға негізделген жобалармен, экологиялық жауапкершілікпен территорияларды шаруашылық игерудің инженерлік шешімінде, табигатты қорғау қызметін жоспарлау мен басқаруда, табигатты пайдалануды басқару үрдістерінде инженерлік экологияның теориялық негіздерін игеруде көмек береді

2 ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

2.1 Тақырыптамалық жоспар

Модульдік тақырыптың номірі №	Тақырып атавы, оның мазмұны	Әдебиеттерге және басқа да деректерге сілтеме	Кредитте рдегі көп еңбек сініруді қажетсін у
1	2	3	
1 Модуль «Жаңартпашылық негіздері»			

Дәрістік сабактар

1	Тақырып 1. Кіріспе. Геоэкологияны оқудың мақсаты, міндеті мен нысандары	Негізгі Қосымша	0,066
2	Тақырып 2. Жер планета ретінде (жалпы жерттану)	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,132
3	Тақырып 3. Экологиялық-географиялық орналасуы	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
4	Тақырып 4. Орография мен геологиялық құрылымның экологиялық салдары (геоморфология мен геология)	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
5	Тақырып 5. Табиги-экологиялық ерекшеліктердің климаттық шарттылығы (климотология)	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
6	Тақырып 6. Жерүсті және жерасты суларының экологиялық ролі (гидрология мен гидрогеология).	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198

Тәжірибелік сабактар

1	Тақырып 1. Экожүйелер тұрақтылығының дәрежесін бағалау.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
2	Тақырып 2. Геоэкологиялық кескіндеу. Кескіннің бағытын тандау. Масштабын тандау.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
3	Тақырып 3. Геоэкологиялық кескіндеу. Гипсометриялық кескіндеу.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
4	Тақырып 4. Геоэкологиялық кескіндеу. Геологиялық кекін құру.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
5	Тақырып 5. Геоэкологиялық кескіндеу. Геоботаникалық, климаттық кескін құру.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198

Студенттің оқытушы жетекшілігімен орынданайтын өздік жұмысы (СОӘЖ)

1	Экожүйенін өнімділігі мен карқындылығы	Негізгі1-23 Қосымша1-4
2	Экожүйенін экологиялық тұрақтылық дәрежесін бағалау	Негізгі1-23 Қосымша1-4
3	Берілген бағыт бойынша геоэкологиялық кескіндеу	Негізгі1-23 Қосымша1-4
4	Кескін бағыты бойынша экологиялық жағдайды бағалау	Негізгі1-23 Қосымша1-4
5	Геоэкологиялық аудандау жолагын күрү	Негізгі1-23 Қосымша1-4
6	Антрапогенді әсер ету жолағын күрү	Негізгі1-23 Қосымша1-4
7	Техногенез геоэкологияны игерудің нысаны ретінде	Негізгі1-23 Қосымша1-4

Студенттің өздік жұмысы

1	Геоэкологияның негізгі заңдары, ережелері, қағидалары	Негізгі1-23 Қосымша1-4
2	Геоэкологиялық зерттеулердің әдістері	Негізгі1-23 Қосымша1-4
3	Геоэкологияның ғылыми – тәжірибелік мүмкіндіктері	Негізгі1-23 Қосымша1-4
4	Табигатты тиімді пайдаланудың стратегиясы	Негізгі1-23 Қосымша1-4
5	Табиғи органды оңтайландыру мен тұрақты даму	Негізгі1-23 Қосымша1-4
6	Орография мен геологиялық құрылымның экологиялық салдарлары (геоморфология мен геология)	Негізгі1-23 Қосымша1-4
1 Модуль бойынша жиыны		2

2 Модуль «Патенттану негіздері »

Дәрістік сабактар

1	Тақырып 7. Топырақ қабатының экологиялық қасиеті. Геохимиялық тосқауыл (топырактану, экологиялық геохимия)	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,132
2	Тақырып 8. Биологиялық әртүрлілікті сақтау. Өсімдік және жануарлар әлемінің (биогеография, ландшафттану)	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,066
3	Тақырып 9. Геоэкологиялық аудандаудың мәні мен құрамы. Геоэкологиялық саралаудың заңдылықтары	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
4	Тақырып 10. Аймақтың қазіргі заманғы геоэкологиялық жағдайы	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198

1	2	3	4
5	Тақырып 11. Табиғи ортаны оңтайландырудың геоэкологиялық қағидалары	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198
6	Тақырып 12. Аймақтық геоэкология саласындағы геоэкологиялық зерттеудердің негізгі бағыттары. Геоэкологиялық бағалау жүйелері. Коршаган орта мониторингі. ГАЗЖ технологиялары.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198

Тәжірибелік сабактар

1	Тақырып 6. Физикалық географиялық аудандай жолагын құру (геокешендер мен геожүйелердің шекараларын ерекшелеву).	Негізгі1-23 Қосымشا1-4	0,264
2	Тақырып 7 Антропогенді әсер ету жолагын құру.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,264
3	Тақырып 8. Геоэкологиялық аудандай жолагын құру.	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,264
4	Тақырып 9. Кескін бағыты бойынша экологиялық жағдайды бағалау	Негізгі1-23 Қосымша1-4	0,198

Студенттің оқытушы жетекшілігімен орынданғайтын өздік жұмысы

1	Өндірістік кәсіпорындардың геоэкологиялық проблемалары	Негізгі1-23 Қосымша1-4
2	Ландшафттар. Табиғи ландшафттардың геоэкологиялық өзгерістері	Негізгі1-23 Қосымша1-4
3	Колік- коршаган ортага әсер етуші фактор ретінде	Негізгі1-23 Қосымша1-4
4	Рекреациялық табигатты пайдалану. Урбанизацияланған аудандардың геоэкологиялық ерекшеліктері	Негізгі1-23 Қосымша1-4
5	Заманауи жағдайларда коршаган ортаны бақылаудың ролі	Негізгі1-23 Қосымша1-4
6	Литосфераға антропогенді әсер ету	Негізгі1-23 Қосымша1-4
7	Атмосфераға антропогенді әсер ету	Негізгі1-23 Қосымша1-4

Студенттің өздік жұмысы

1	Коршаган орта мен өндіріс орындарының әсерлесуінің проблемалары	Негізгі1-23 Қосымша1-4
2	Қазақстан Республикасының экологиялық саясатының заңды базасы	Негізгі1-23 Қосымша1-4
3	Табигатты ұтымды пайдалану жолдары	Негізгі1-23 Қосымша1-4
4	Экологиялық нормалau негіздері	Негізгі1-23 Қосымша1-4
5	Катты тұрмыстық қалдықтарды залалсыздандыру және жою	Негізгі1-23 Қосымша1-4
6	Коршаган ортаны экологиялық реконструкциялау	Негізгі1-23 Қосымша1-4

1	2	3
	2 Модуль бойынша жиыны	2
	Барлығы	4

2.3 Пән бойыншатапсырмаларды орындау және тапсыру графигі

Бақылау/ тапсырма түрі	Академиялық оқу кезеңі, апта														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Сабакқа қатысу	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Дәріс конспектісі						*									*
Ауызша сұрау	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Коллоквиум					*							*			
Тестілеу				*			*					*			*
Баяндама															
Эссе												*			
Аралық тестілеу							*								*
Барлығы															

***Ескерту:** тапсырма түрлері мен ағымдағы бақылаудың мезгілділігі берілетін пәннің өзгешелігіне байланысты дайындалады

3 ҰСЫНЫЛАТЫН ӨДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

3.1 Негізге әдебиеттер

- 1 Акимова Т.А. и др. Экология. Учебник для технических вузов – С-Пб: ЮНИТИ-Дана, 2001 – 343с.
- 2 Голубев Г.Н. Геоэкология – М.: ГЕОС, 1999 – 338с.
- 3 Казахстан Республикасының экологиялық кодексі - Алматы, 19. 01.2007.
- 4 Израэль Ю.А. Экология и контроль состояния природной среды.–Л.: Гидрометеоиздат, 1984. – 560с.
- 5 Исаченко А.Г. Оптимизация природной среды – М.: Мысль, 1980. – 264с.
- 6 Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь–справочник – М.: Мысль, 1990.– 634с.
- 7 Сапега В.А. Практикум по экологии, - Тюмень, ТГУ, 2002г, - 144с.
- 8 Чигаркин А.В. Региональная геоэкология Казахстана. Учебное пособие. – Алматы: Қазақ университеті, 2000, - 224с.
- 9 Чигаркин А.В. Геоэкология и охрана природы Казахстана – Алматы: Қазақ университеті, 2003, - 338с.
- 10 Экологический энциклопедический словарь.–М.: Изд. дом «Ноосфера», 1990.– 930с
- 11 Алексеенко В.А. Экологическая геохимия: Учебник. – М.: Логос, 2000. – 627с
- 12 Егорина А.В. Барьерный фактор в развитии природной среды гор.–Барнаул, АГУ, 2003. – 344с

	Д.СЕРИКБАЕВ АТЫНДАҒЫ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТЕ	Ф1 Н ШҚМТУ 701.01-II
Сапа менеджменті жүйесі	Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус	1 бет 13тен

- 13 Линева Л.А., Андронова С.В. Физико-географическая характеристика Восточно-Казахстанской области Экология Восточного Казахстана: проблемы и решения. Усть-Каменогорск: ВКГУ, 2000.-6 с.
- 14 Геоэкология. Периодическое издание. М.: РАН.
- 15 Линева Л.А., Андронова С.В., Нуфер Д.А. Изучение регионального компонента на примере картографического анализа геосистем ВКО//Региональный компонент в системе экологического образования и воспитания. – Усть-Каменогорск, ДОВКО.2002 – 6с.
- 16 Максаковский В.П. Географическая культура. – М.: - Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС. 1998. – 416 с.
- 17 Сластунов С.В.и др. Горное дело и окружающая среда.–М.: Логос 2001.–272 с.
- 18 Чигаркин А.В. Введение в прикладную экологию.–Алматы: Қазак университеті, 2002,-136с.
- 19 Реймерс Н.Ф. Экология (теория, законы, правила, принципы и гипотезы). – М.: Россия молодая. 1994. – 367с.
- 20 Исаченко А.Г. Ландшафтovedение и физико-географическое районирование. – М.: Высшая школа.1991. – 366с.
- 21 Сочава В.Б. Введение в учение о геосистемах. М.: Наука. 1978.-302 с.
- 22 Линева Л.А., Ревякин В.С. Аспекты современной региональной геоэкологии Алтая//Проблемы трансграничного загрязнения территорий. – Усть-Каменогорск: ВКГТУ им. Д.Серикбаева. 2004.- 5с.
- 23 Линева Л.А., Перемитина С.В., Кайсина М.И., Азamatова Ж.К. Геоэкология. Тәжірибелік жұмыстарга арналған әдістемелік нұсқау - Өскемен, ШҚМТУ, 2010- 16 б.

3.2 Қосымша әдебиеттер

Электронды және магнитті тасымалдағыштардағы әдебиет

1. Бейнекассета: «Жить или не жить», «Климат планеты», «Экология».
2. Слайд-фильм: Природа Восточного Казахстана.
3. Региональный экологический мониторинг – дискета
4. <http://www.prirodavko.host.kz>

4 БІЛІМДІ БАҒАЛАУ

4.1 Оқытушы талаптары

Оқытушы талаптары:

- Сабак кестесіндегі дәрістік және тәжірибелік сабактарға қатысу міндетті;
- студенттердің қатысылуы сабактың басында тексеріледі. Кешіккен жағдайда студент тыныш дәрісханаға кіріп, жұмысқа кірісуі қажет, ал үзілісте оқытушыға кешігі себебін түсіндіру қажет;
- сабакқа екі рет кешігу бір рет сабактан қалғанмен тең;
- балмен есептелеғін жұмыстарды бекітілген мерзімде тапсыру қажет. Жұмыс уақтылы тапсырылмаса қойылатын балл төмендейді. Барлық тапсырманы тапсырмадан студенттер емтиханға кіргізілмейді;
- қанағаттанарлық деген баға алған студентке аралық бақылауды қайталап өтуге рұқсат берілмейді;
- орташа рейтингі $P_{cp} = (P_1 + P_2)/2 \cdot 50\%$ кем, студенттер емтиханга енгізілмейді;
- сабак барысында ұялы телефондар сөндірүл болу керек;
- студент сабакқа іскерлік киімімен келу қажет.

4.2 Бағалау критерийлері

Барлық тапсырма түрлері 100-балдық жүйемен бағаланады.

Ағымдағы бақылау апта сайын өткізіледі және оның ішіне дәрістерге қатысады, тәжірибелік сабактар мен өздік жұмыстарды орындау кіреді.

Білімді ағымдағы бақылау тест түрінде семестрдің 7 және 15 апталарында өткізіледі. Рейтинг келесі бақылау түрлерінен жиналады*:

Аттестациялау кезеңі	Бақылау түрі, меншікті салмақ, %								
	Қатысу	Конспекті дәрістер	Аудиаша сұрау	Коллоквиум	тестілеу	баяндама	Эссе	Ағымдағы тестілеу	Барлығы
Рейтинг 1	5	5	25	10	15	10	-	30	100
Рейтинг 2	5	5	25	10	15	10	-	30	100

*Ескерту: Ағымдағы бақылаудың меншікті салмагы және түрі оқылатын пәннің озгешелігіне байланысты оқытушуы зерттеп дайындаиды.

Әр пәннен емтихан емтихандық сессия кезінде тест түрінде өтеді.

Пәннен студент білімінің қорытынды бағасын құрайтындар:

- 40% қорытындысы, емтиханнан алынған баға;
- 60% қорытындысы ағымдағы үлгерім.

Қорытынды баға есебінің формуласы:

$$I = 0,6 \frac{P_1 + P_2}{2} + 0,4 \mathcal{E}, \quad (1)$$

мұнда P_1 , P_2 – бірінші, екінші рейтингтің бағасына сандық эквивалент сәйкесінше; $\mathcal{E}$ – емтихандығы бағаның сандық эквиваленті.

Қорытынды әріптік баға және балл түріндегі сандық эквивалент:

Әріп жүйесіндегі баға	Баллдың сандық эквиваленті	Пайыздық түрі, %	Дәстүрлі жүйедегі баға
A	4,0	95–100	өте жақсы
A–	3,67	90–94	
B+	3,33	85–89	
B	3,0	80–84	
B–	2,67	75–79	жақсы
C+	2,33	70–74	
C	2,0	65–69	
C–	1,67	60–64	

	Д.СЕРИКБАЕВ АТЫНДАҒЫ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ Сапа менеджменті жүйесі	Ф1 Н ШҚМТУ 701.01-II Модульдік жұмыс оқу бағдарламасы және силлабус	1 бет 13тен
--	---	--	--------------------

D+	1,33	55–59	қанағатсыздандырылған
D	1,0	50–54	
F	0	0–49	

4.3 Аралық және қорытынды бақылауға арналған материалдар

Пән бойынша қорытынды бақылау компьютерлік класта тест түрінде және курстық жұмыс түрінде тапсырылады.

5 НЕГІЗГІ ОҚУ НЫСАНДАРЫ ЖӘНЕ ӘДІСТЕРІ

Пәнді оқыту барысында әртүрлі оқыту әдістері қолданылады. Білім алушыларды ізденіске және білімді басқаруға тарту, түрлі міндеттерді өз бетімен шешуде тәжірибе жинау мүмкіндігін беретін тәмендегідей тиімді педагогикалық әдістемелер мен технологиялар қолданылады: проблемалық және жобалық –бағдарланған оқыту технологиялары; оқу-зерттеу қызметі технологиялары; коммуникативтік технологиялар (пікірталас, баспасөз конференциясы, оқу дебаттары және т.б.).

6 КЕҢЕС БЕРУ УАҚЫТЫ

Оқытушының жұмыс графигі бойынша